І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIX. Ч. 75. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 22-го КВІТНЯ (APRIL) 1972 No. 75. VOL. LXXIX.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 21 квітня 1972

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ ТОРГІВЛІ ОБВИНУВАТИЛА три великі фірми, які продукують ліки проти болів, що вони невідповідно їх реклямують. Це стосується таких медичних препаратів, що їх продають по аптеках без рецепти, як „Анісін", „Байєр Еспірін", „Вафферін" та „Екседрін". У реклямах їм приписують різні особливі якості, хоч насправді вони всі однаково заспокоюють нервову систему і втишують болі.

У ДЕЯКИХ СТУДЕНТСЬКИХ „КЕМПУСАХ" відбулися бурхливі студентські мітинги проти війни у В'єтнамі. Але між студентами є розходження: одні бажають мітинґувати і навіть страйкувати, а інші хочуть далі студіювати і не витрачати часу на ті справи. Колюмбійський Університет не забороняє студентам страйкувати, якщо бажають, однак уже дістав судове розпорядження, яким забороняється студентам - страйкарям силою змушувати страйкувати й інших студентів.

ОСОБИСТИЙ ЛІКАР КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА Линдона Джонсона, д-р Герст, сказав, що хоча здоров'я колишнього президента тепер покращилось, все таки недавнє пришвидшене серцебиття вказує на можливість дальших комплікацій. Лікарі уважно стежать за станом його здоров'я, щоб запобігти можливим ускладненням.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕЛИКИХ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК АФЛ-СІО Джордж Міні виступив проти страйків, вважаючи, що вони не є найкращим засобом робітників здобути кращі заробітки й життя. Дж. Міні висловив думку, що замість коштовних страйків — краще провадити арбітральні переговори представників робітництва з представниками капіталу. Все таки, Дж. Міні сказав, що він був би рішуче проти закону, яким заборонялося б страйки. Свідчачи перед Сенатською Комісією у справах праці, він сказав: „Відібрати в людини право не працювати — це означає поставити людину в рабське становище".

ПОДАРОВАНІ ЗСА ДЛЯ КИТАЙСЬКОГО НАРОДУ два „вівцебики" погано почуваються в Пекіні: вони не можуть звикнути до клімату, один з тих „вівцебиків" почав кашляти, на ньому облазить шерсть. Але подаровані Китаєм для ЗСА дві великі тварини „панди" почувають себе у великій клітці у Вашингтонському зоопарку надзвичайно добре. Директор парку, обслуга та глядачі кажуть що у тих „панд" годі не залюбитись, такі вони приємні. Самець-„панд" зветься „Чінчін", а самиця — „Лінлін", вони відгукуються, коли їх кликати по іменах. „Панди" їдять спорошковане молоко, зварений риж, кашу, яблука, моркву тощо. До харчів їм додають ще й вітамінів.

СОВЄТСЬКЕ РАДІО ОПРИЛЮДНИЛО вістку, що Комуністичний Китай відмовився вести допомогову акцію комуністичному Північному В'єтнамові разом з СССР та що відмовився навіть проголосити спільний совєтсько-китайський комунікат в обороні в'єтнамських комуністів проти американських „імперіялістів". Совєтський комунікат підкреслює, що американські керівні державні кола легковажно приймають заяви Комуністичного Китаю в обороні в'єтнамських комуністів, як неістотні й нещирі.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЛЯКАЄТЬСЯ далі японського імперіялізму. Ствердив це одверто прем'єр Чжоу Ень-лай в інтерв'ю, що його уділив англійському журналістові Феліксові Грінові висловив переконання, що японський „економічний імперіялізм" потягне за собою також „мілітарний імперіялізм". Чжоу Ень-лай переконаний, що Японія змагає до заволодіння Тайваном, Південною Кореєю і Південною Азією. Він закинув теж японському прем'єрові Ейсаку Сато, що той складає взаємосуперечні заяви про ставлення Японії до Китаю.

„КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА" ОПРИЛЮДНИЛА інтерв'ю свого представника з президентом африканської Уганди Іді Аміном, який виправдував видалення з Уганди всіх 700 ізраїльських дорадників, інструкторів і дипломатів ніби-то фактом, що вони завели підслухові апарати в державних установах Уганди та пробували опанувати ввесь її апарат. Ізраїльські власті твердять, що дійсною причиною зірвання Угандою дипломатичних і економічних зв'язків з Ізраїлем, якому Уганда завдячує початки своєї збройної сили та економічний розвиток, була інтриґа арабських країн, головно Лібії, які просто „перекупили" Уганду.

РУМУНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ НІКОЛАЙ ЧЕУШЕСКУ ПЕРЕВІВ ґрунтовну „чистку" у проводі румунської комуністичної партії. Між іншими, виключено з 17-тичленного партійного Секретаріяту члена партійної Президії Павля Ніколеску - Мізіля. „Вичищеним" партійним достойникам Чеушеску закинув бездарність і збагачування себе на державний кошт.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЧЕСЬКИЙ УРЯД ЗАЖАДАВ від Західньої Німеччини видачі двох молодих чехів, які три дні тому схопили пасажирський літак, що летів з Праги до Марієнбаду і втекли ним до Нюрнберґу. Комуністичний орган „Руде Право", лаючись проти тих мужчин, як злочинців, промовчав, що вони негайно просили німецькі власті дати їм політичний азиль.

ЦИВІЛЬНА ФЛЬОТА ВСІХ ДЕРЖАВ СВІТУ ВТРАТИЛА у минулому році 78 кораблів внаслідку пожеж, зударів, затоплення з технічних причин та інших катастроф. Сповіщає про це статистика, яку веде британський Ллойд.

ВЕСНЯНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС

Мета кампанії: 2,600 нових членів до кінця червня.

До 20-го квітня було зорганізованих 966 нових членів.

В п'ятницю 21-го квітня в Головній Канцелярії одержано 16 нових подань, отже разом до того дня здобуто 982 нові члени. Для досягнення організаційної мети до кінця червня потрібно ще 1,618 нових членів.

Між одержаними 21-го квітня новими аплікаціями шість переслав секретар 240-го Відділу в Клівленді Михайло Кігічак, першун членської організаційної кампанії УНСоюзу в 1971-му році.

АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО 16", ПІСЛЯ КІЛЬКОХ ГОДИН НЕПЕВНОСТИ, УСПІШНО ВИСАДИЛИСЬ НА ПОВЕРХНЮ МІСЯЦЯ

Гюстон. — Антронавти з космічного корабля „Аполло 16" капітан Джон В. Янг і полковник Чарлз М. Дюк з повним успіхом висадились своїм космічним модулем „Оріон" на поверхні місяця, після кількох годин непевности і тривожного очікування в четвер, 20-го квітня. Висад початково був передбачений на годину 3:45 по полудні, але відбувся щойно о год. 8:23, отже майже шість годин пізніше, з уваги на дефект в ракетному моторі командного корабля, що ним керує астронавт комадор Томас К. Маттінґлі. Це вже п'ятий з черги висад американських астронавтів на поверхні Місяця. Висад, після його припізнення, відбувся з прецизністю у віддаленні тільки на кількасот стіп від визначеного місця гористо - скалистому районі кратера Декарта. Обидва астронавти, що висадились на поверхні Місяця, не мали слів захоплення тим, що побачили. Проте, з уваги на припізнення висаду, відложено також до години 11:30 перед полуднем у п'ятницю, 21-го квітня, їх перший вихід з місячної модулі на поверхню тієї плянети для її обслідування, збирання каміння і пороху та інсталяції інструментів. Безпосередньо перед запланованим висадом здавалося, що висад може взагалі не відбутися і в Контрольному Центрі в Гюстоні обмірковували вже можливість негайного повороту астронавтів на Землю, хоча самим астронавтам не загрожувала жадна небезпека. Ввійшовши в орбіту Місяця та обкруживши Місяць кільканадцять разів, місячний модуль „Оріон" був відділений від свого „материка" „Аполло 16 та кружляв у близькому віддаленні від нього, але тоді почалося коливання космічного корабля, викликане дроганнями в ракетному моторі, що з черги могло мати свою причину в неправильному функціонуванні керівної системи. Перевірка в самому космічному кораблі, як і докладне обслідування симульованої такої самої проблеми у варстатах Роквела корпорації, яка виготовляє ці космічні кораблі, виявили, що немає будь-якої загрози для продовжування та здійснення намічeного пляну висаду місячної модулі на поверхні Місяця і пізнішого повороту в орбіту тієї плянети та злуки з материком. Тоді й винесено рішення про висад „Оріона" на поверхні Місяця. Все ж таки, припізнення висаду може дещо скоротити час побуту астронавтів на Місяці, передбачуваний початково на 73 години.

Палата Репрезентантів схвалила 3.4 більйона долярів на будову космічного „човника"

Вашингтон. — Палата Репрезентантів великою більшістю голосів, 277 „за" і 60 „проти", схвалила 3.4 більйона долярів для Крайової Агенції в справах досліджень космосу на будову космічного „човника" („шатл"). Припускають, що цей законопроєкт знайде підтримку в Сенаті. В ту суму входять також 200 мільйонів долярів, призначених на досліди й проєктування такого „човника". Противники законопроєкту твердили, що його будова буде коштувати в наступних двох декадах велетенську суму в 60 більйонів долярів. Однак, провідники обох партій в Палаті Репрезентантів і велика більшість конґресменів вирішили, що в даному питанні не можна числитися з коштами. Космічний „човник" необхідний, як засіб транспорту в космосі, і без нього не можна буде здійснювати багатьох заплянованих надалі космічних проєктів. Космічний „човник" — це своєрідний літак, який буде запускатися в космос, як ракета, але на землю він осідатиме, як осідає звичайний літак. Прихильники законопроєкту про будову „човника", як і інженери-фахівці, схилились до думки, що краще збудувати такий „човник", бо його можна буде використовувати для полетів багато разів, у той час як ракета типу „Аполло" нищиться після кожного запуску. Таким чином, космічний „човник" буде економічно вигідніший, чим „Аполло".

Конвенція Республіканської партії відбудеться в Маямі Біч

Вашинґтон. — Конвенція Республіканської партії, що мала відбутися в Сан Дієґо 21 серпня, відбудеться трохи раніше, бо 14 серпня, у Маямі Біч. Про це має незабаром офіційно повідомити Ричард Герман, віце-президент Республіканського Комітету упорядкування справ Конвенції. Згідно з добре поінформованим джерелом, Р. Герман домовився з офіційними чинниками на Флориді, що кошти Республіканської Конвенції в Маямі Біч будуть такі самі, що й Демократичної Конвенції, яка розпочнеться в Маямі Біч 10 липня ц.р. Конвенція в Сан Дієґо коштувала б республіканцям дорожче, чим у Маямі Біч, крім того, Республіканська партія опинилася в клопоті через обвинувачення в тому, що для проведення Конвенції в Сан Дієґо Інтернаціональна Телефонічна і Телеграфічна Компанія мала б запропонувати республіканцям 400 000 долярів. Пересунення реченця Республіканської Конвенції на тиждень раніше, ніж плянувалось, сталося тому, що Маямі Біч вже раніше було зарезервоване на 21 серпня для з'їзду відділу корпорації Дженерал Моторс. Дехто з республіканців висловив припущення, що кошти проведення Конвенції становитимуть близько 2-ох мільйонів долярів.

ФІЛОЛОГІЧНА ОЛІМПІЯДА

Філологічний факультет Київського Університету ім. Т. Шевченка повідомив через „Молодь України" з 5-го квітня про проголошення „Філологічної олімпіяди". Вона стосується тих, які бажають згодом стати студентами філологічного факультету. „Олімпіяда" відбувається у формі письмових відповідей на 15 запитань, які стосуються більше сучасної літератури та большевицької „героїки", чим української мови. Автори кращих відповідей будуть скликані в Києві, де відбуватиметься ще одна тура „олімпіяди".

У Москві перебуває група, що підготовляє відвідини Ніксона

Москва. — В середу 19-го квітня прибула до Москви група 24-ох американських службовиків і техніків, що їх завданням є разом з совєтськими властями підготовити всі детайлі відвідин президента Ніксона, які почнуться 22 травня ц. р. Головою тієї підготовної групи є генерал Брент Сковкрофт, 47-річний бригадир летунства, який одночасно є високоосвідченою людиною та одним із знавців совєтських справ. Ген. Сковкрофт осягнув на Колюмбійському університеті ступні „мастера" і доктора філософії. Він плавко говорить по російськи, як також по сербськи і хорватськи. На летовищі в Москві привітали його і решту його групи високі совєтські урядовці. Закордонні обсерватори у Москві твердять, що хоч кремлівські володарі дали в'єтнамським комуністам змогу повести офензиву у В'єтнамі і хоч вони проголошують свою солідарність з в'єтнамськими комуністами, проте їм дуже залежить на приїзді президента Ніксона. Як на найбільший доказ, що Москва не хоче відкликати відвідин Ніксона вказують на дуже ввічливе запрошення, що його польський комуністичний уряд вистосував до президента Ніксона — прибути до Варшави: це сталося — твердять дипломатичні кола у Москві — з виразною згодою Москви.

В'єтнамські комуністи наполягають на поворот ЗСА на Паризьку конференцію

Париж. — Голова делеґації Північного В'єтнаму на Паризькій „мировій" конференції про В'єтнам Хуан Туі звернувся з новим закликом до американської сторони, щоб вона вернулася на ту конференцію. Він запропонував, щоб найближче засідання відбулося в четвер 27 квітня, при чому тепер уже не повторив передумови, щоб американці припинили бомбардування Північного В'єтнаму. Але він теж промовчав дві американські передумови: щоб комуністи припинили офензиву у Південному В'єтнамі, бо годі переговорювати про мир під натиском збоку збройних сил, і щоб заявили готовість до ділових нарад з припиненням пропаґанди та ставлення ультиматумів. Америка відмовилася брати участь у засіданнях Паризької конференції 23 березня ц.р. Американський Уряд ще не відповів на той новий комуністичний заклик. Газети твердять, що та відповідь буде негативна, але водночас повідомляють, що за кулісами існують безперервні контакти з в'єтнамськими комуністами у Парижі, ото ж не виключене якесь порозуміння. Можливо, що на становище комуністичної сторони вплине факт її величезних людських і матеріяльних втрат та знищення, заподіяне американським летунством. Америка, звертають увагу коментатори, опинилась у погіршеній внутрішній ситуації, бо бомбардування Північного В'єтнаму дало поштовх до нових демонстрацій.

Комуністи продовжують офензиву у В'єтнамі на кількох фронтах

Сайґон. — В'єтнамські комуністи, реґулярні війська Північного В'єтнаму і з'єднання В'єтконґу, продовжували свої атаки на кількох фронтах Південного В'єтнаму, стараючися особливо захопити столицю провінції Біньлок — Анлок. Вона оточена ворогами вже від 10-ти днів і вислані на відсіч війська з віддаленого на 60 миль Сайґону не змогли пробитися крізь комуністичний перстень. В четвер 20 квітня оборонці Анлоку відбили нову атаку комуністів, що була поведена з підтримкою танків совєтської продукції. 6 танків знищено і 52 ворожі вояки згинули, поруч з убитими 8-ми південно-в'єтнамськими вояками і 52-ма раненими. Взагалі останній тиждень приніс криваві жертви обом сторонам. За офіційним південно - в'єтнамським повідомленням—Південний В'єтнам втратив 1.002-ох військовиків вбитими, 2.656 раненими, а 408 дісталися у ворожий полон або перейшли на стороні ворога. Ворог втратив у тому самому часі 7.117 вбитих і 71 полонених. Американське летунство втратило дальших три літаки, при чому доля вісьмох летунів не відома. Американці втратили в минулому тижні 12 вбитими і 63 раненими. 10 вояків пропали в бойових діях. Ще одна повна бойова північно-в'єтнамська дивізія появилась в марші на південь почерез здемілітаризовану смугу.

Демократи в Палаті Репрезентантів підтримали вимогу негайного закінчення війни у В'єтнамі

Вашинґтон. — На партійному кокусі в в Палаті Репрезентантів відбулося голосування конґресменів - демократів у справі в'єтнамської війни. 144 конґресмени - демократи проголосували за резолюцію, в якій обвинувачено Уряд през. Р. Ніксона у „небезпечному поширенні війни", але одночасно осуджено Північний В'єтнам як аґресора на Південний В'єтнам. Проти резолюції проголосували 58 конґресменів-демократів. Резолюція уповноважує Сенатську Комісію закордонних відносин опрацювати впродовж 30 днів і представити Палаті Репрезентантів законопроєкт, скерований на швидке припинення американського втручання у в'єтнамську війну, під умовою, що Північний В'єтнам звільнить на свободу американських полонених. У резолюції партійного демократичного кокусу названо сучасне бомбардування території Північного В'єтнаму американською авіяцією „небезпечним поширенням війни". Таке рішення партійного кокусу в Палаті Репрезентантів створило складну ситуацію для Уряду, бо раніше він був певний, що законопроєкт Сенату про швидке припинення участи ЗСА у війні в Південному В'єтнамі „застряне" в Палаті Репрезентантів. Тепер такої певности Уряд президента Ніксона вже мати не може.

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ СОБОР УАПЦ В АВСТРАЛІЇ

Сидней (о. Юр. Поченюк). — У цьому гарному, розкиненому на кам'янистих пагорбках довжиною яких 60 миль, чистенькому і дуже гарячому місті, де люди майже ніколи не бачать снігу, відбувся під проводом Владики Митрополита Мстислава Шостий Собор Української Автокефальної Православної Церкви в Австралії та Новій Зеляндії. На собор прибуло 12 священиків, протодиякон, два диякони та 52 умандатованих мирян. Собор відкрився 1-го квітня о год. 9:30 ранку зустріччю Владики Митрополита та спільним молебнем, що його відслужив Митрополит разом з усім духовенством. Владика Митрополит попросив усіх учасників Собору та гостей встати і хвилиною мовчанки віддати шану новоспочилому Блаженнішому Митрополитові Іларіонові, про смерть якого повідомлено Владику Мстислава телефонічно із ЗСА, як теж померлим Ієрархам УАПЦ в Австралії — Архиєпископам Донатові, Варлаамові та новопредставленому Протопресвітерові О. А. Теодоровичеві.

На заступника голови Собору обрано о. Н. Плічковського, настоятеля Свято-Покровської церкви в Аделяїді, а від мирян — сотника І. Любчака, представника Свято-Афанасіївської церкви в Сиднеї; секретарем — о. О. Теодоровича та інж. І. Куща. Почесним членом президії обрано особистого секретаря Митрополита — о. Ю. Поченюка. Надзвичайно розумну і хвилюючу доповідь про історію нашої Церкви від часів прийняття українським народом православної віри через охрищення його св. Володимиром Великим і до відновлення знищеної окупантом УАПЦ — виголосив наш Первоієрарх, яку учасники Собору вислухали з великою увагою. Підкресливши працю нашої Церкви на чужині, як важливого чинника в боротьбі за ідеали УАПЦ, Владика розказав, як живе і працює Церква в ЗСА. Понад 150 видань, як церковного, так і світського характеру, монументальна праця про історію нашої Церкви пера проф. І. Власовського, великого і малого формату служебники, требники та інші церковні книжки, нарешті видана заходами Централі Сестрицтва нашої Церкви для дітей і молоді чудово ілюстрована енциклопедія про Україну — ось далеко неповний перелік праці людей доброї волі. Консисторія УПЦ в ЗСА видає місячник „Українське Православне Слово" та двомісячник англійською мовою, про працю нашої Церкви знають наші рідні в Україні, завдячуючи радіонадаванням „Голосу Америки". В Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку відправляються кожного дня Служби Божі. На цвинтарі поховані найвизначніші українські церковні та політичні діячі нашого народу, і тому цілком заслужено цей цвинтар звуть „Українським Пантеоном", сказав Владика Митрополит. Свою доповідь Владика закінчив закликом до всіх вірних нашої Церкви забути про всі чвари, які роз'їдають її організм і які потрібні лише ворогові нашого народу, а використати всю енерґію для добра українського народу на поневоленій батьківщині та рідної УАПЦ. „Двері нашої Церкви є відчинені для всіх" — сказав Владика Митрополит.

Біля 20 питань мав розглянути Собор на дводенних засіданнях і винести відпо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ЮВІЛЕЙ ГОЛОВИ ПОМІСНОЇ УКЦЕРКВИ У ВИПАНІ

У неділю 23-го квітня ц. р. о год. 5-тій по пол. в Українській парохіяльній залі, громадські організації — члени УККА у Випані, у співпраці з українською парохією і за почином Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви відзначатимуть 80-ліття життя Голови Помісної УКЦеркви Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа VII.

Промовляти будуть місцевий парох о. Осип Панасюк про „Чини і Життя Ювілята" і ред. Василь Пасічняк про „Патріяркат Помісної УКЦеркви і екуменізм". Виступлять бандурист проф. Роман Левицький та пані Іванна Кононів.

Монтаж із промов Блаженнішого Йосифа VII „Основи єдности Церкви і народу" виконають Орися Охримович, Маґда Кальцьо і Віра Біленька, а пані Іванна Кононів, Наталка Пащак і Люба Мостова рецитуватимуть „Собор" — монтаж поезій Е. Маланюка, В. Лащенка і Л. Храпливої. Опісля відбудеться бенкет на честь Ювілята, дохід з якого призначений на Фонд Верховного Архиєпископа.

МАНІФЕСТАЦІЯ 6-ГО ТРАВНЯ

Філядельфія. — На громадській нараді в залі УСО „Тризуб" вирішили виступити в обороні безпідставно переслідуваних в Україні діячів культури. Нарадою провадив голова Відділу УККА д-р І. Скальчук. Запляновано на суботу 6-го травня велику маніфестацію у Філядельфії, в якій громадянство міста й околиць має взяти найчисленнішу участь. Також вирішили якнайбільш масово підтримати запляновану на 13-те травня маніфестацію і демонстрацію у Вашинґтоні, до якого з Філядельфії кругло 2 години їзди автом.

ПАМ'ЯТІ КОМПОЗИТОРА Б. ВЕСОЛОВСЬКОГО

Торонто. — 30-го квітня в Українському Домі на Крісті вул. відбудеться вечір пам'яті недавно померлого видатного композитора легкого жанру Б. Весоловського. Координуватиме програму В. Довганюк, текст-монтаж для вечора написав Л. Гусин, виступатимуть співаки А. Дербіш, Т. Елдер, квартет „Верховина", тріо „Троянда" й ін., які наспівували пісні на його платівки. У концерті візьме участь оркестра „Зази", відома українським слухачам із платівок сл. п. Б. Весоловського „Верба", „Зірка" та ін.

М. МІНСЬКИЙ ДО АВСТРАЛІЇ

Лондон. — Соліст-баритон Михайло Мінський у липні-вересні виступатиме з концертами для українців у Австралії. Плянується його вечори-концерти у Сіднеї, Брізбені, Мельборні, Аделаїді та в Перті. М. Мінський має в своєму репертуарі арії з опер, народні пісні та найновіші сольоспіви українських композиторів і поетів за кордоном.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ СУМА

Ню Йорк. — Спільне сумівське свячене відбудеться 23 квітня о 5-й по полудні в домі Організації Визвольного Фронту при 10-й вулиці. У програмі — концерт хору „Жайворонки" під дириґуванням інж. Р. Степаняка, юнацтво виконає декламації та виведе „гаївки". Вечір влаштовує Батьківський Комітет при Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки, головою Комітету є М. Гойдич.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Однобічне обурення

Повторюються те, що було відоме вже за урядування президента Л. Б. Джонсона: так звані пацифісти, щирі чи облудні, демонстрували під гаслами миру проти американського Уряду, а ніколи проти в'єтнамських комуністів, проти Москви чи Пекіну, без активної й масивної допомоги яких не було б узагалі В'єтнамської війни. Відкликування американських військ з В'єтнаму із наявним зменшенням людських втрат поділало заспокійливо на настрої у цілому суспільстві та вибило з рук „борців за мир" атут, яким були цифри американців, що полягли у В'єтнамі. Припинились демонстраційні походи й настало заспокоєння в університетських кемпусах.

Аж ось у Гарвардському й Колумбійському університетах відбулися демонстрації студентів проти „американської брутальности" під гаслами „Припиніть бомбардування!", „Не убивайте людей!". Ліберальна преса схвалює ці демонстрації й виправдує обурення студентів, як здорове й політично доцільне явище. Але ні ті студенти, ані їхні інспіратори жадним словом не згадують про жертви, які впали внаслідок вмаршування до Південного В'єтнаму 12-ох північних комуністичних дивізій, жадним словом не згадують про постачальників важкої офензивної зброї в'єтнамським комуністам.

Можна не дивуватися юнакам і дівчатам, які керуються чуттєвими відрухами. Але трудно не дивуватися високоосвіченим журналістам, конгресменам, сенаторам, людям на високих і відповідальних становищах у державній і суспільній машині, які так односторонньо й так несправедливо підходять до проблеми війни - миру. Коли, наприклад, деякі сенатори закликають Уряд вернутися на засідання Паризької конференції в справі В'єтнаму, то вони нельояльно промовчують, що Уряд у кожній хвилині готов явно або таємно переговорювати про мир з комуністами, якщо комуністи будуть дійсно готові переговорювати, а не диктувати.

Це найбільш жалюгідне явище сучасної американської дійсности, що поважні опозиційні кола, воюючи проти Уряду, дають ворогові негайно підхоплюваний ним матеріял для дальшої кампанії проти Америки.

Тиждень дитячої книжки

Такий Тиждень проголосили й переводять у Совєтському Союзі. „Столицею" цьогорічного Тижня обрано столицю Білоруської ССР Мєнськ. Туди з'їхалися письменники з різних „республік" СССР, від України — Богдан Чалий та ін. Після зустрічей з юними читачами у Мєнську різнонаціональні письменники для дітей і молоді роз'їхалися по всій Білорусі, виступають у школах, клюбах, книгарнях. А тому, що ні Б. Чалий, ні грузинський письменник для дітей Арчіл Чичибай, ні таджицька поетка А. Гакімова не знають білоруської мови, то при зустрічах з білоруськими дітьми говорять російською мовою. Ось це і є одним із важливих завдань задуманого партійним керівництвом Тижня дитячої книжки в СССР: з дітьми зустрічаються в Білорусі, в Україні, на Кавказі і т. д. письменники з різних совєтських „республік" — представники різних літератур, але всі говорять... по-російському. Так змалечку вбивається різнонаціональним дітям в імперії, що російська мова — „общепонятна", що вона — необхідна, що російська культура й література — найвища, найбагатша і найкраща.

Під час Тижня дитячої книжки в СССР відбуваються не тільки виступи письменників та продаж дитячої літератури — щодня ідуть кінофільми, переважно російські, щодня дають вистави Театри Юного Глядача і Театри Ляльок. Вони є в кожній „республіці" й „автономній області", але їхні вистави даються тільки 28 мовами націй, народів і народностей Совєтського Союзу. Отже, знову ЦК КПСС позбавляє дітей права на їхню рідну, материнську мову, замінюючи її, де тільки є найменша змога й нагода, російською. Московські „Известия" з 28 березня патетично повідомляли, що „прапор свята піднесено, письменники роз'їхались по містах і селах Білоруси для задушевної розмови двох поколінь!" — чужою для більшости населення СССР російською мовою — мовою окупанта.

Так „розв'язує" національне питання шовіністична Москва.

ВТЕЧА ДІТЕЙ

Кожного тижня понад 10.000 дітей утікають зі своїх батьківських домів, шкіл чи притулків. Таких утікачів у віці здебільша між 13 і 17 роками, та є з-поміж них і 10-11 років, назбирується річно 500-600 тисяч. І це число не меншає, а більшає. Коли цей процес буде продовжуватися в теперішньому темпі, то втеча дітей і молоді стане в найближчих роках одною з найболючіших проблем американської дійсности.

Велика стаття „Діти, що втікають", вміщена в тижневику „ЮС Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з 24 квітня ц. р., подає на цю тему багато цікавих фактичних даних. Існують перерізні причини, чому діти втікають з батьківського дому. Нема ані расових ані клясових меж для такої втечі, і вона охоплює дітей чорних і білих, заможних і бідних батьків.

Найбільший відсоток утікачів походить із так званих зламаних родин, себто таких, у яких батьки розійшлися, але буває чимало й із родин, в яких батьки живуть у згоді.

Труднощі у школі, суперечки з батьками, занедбування батьками дітей, брак духового зв'язку між батьками й дітьми, а то й брутальне відношення обох чи одного з батьків до дитини — найголовніші причини втеч. Але чималу ролю грає тут і гін до пригодництва, бажання „усамостійнитися" без ясного уявлення юнаком чи дівчиною, що таке самостійність, — наслідування поганого прикладу, шукання „чогось іншого" і просто „мода" втікати — це все причини того жалюгідного явища.

Цікаво, що тепер утікає більше дівчат, як хлопців. Найбільші трагедії бувають також з дівчатами, які не знають відносин у великих містах і можливостей скритися в них та „усамостійнитись". Вони здебільша падають жертвами безскрупульних торгівців наркотиками та білими невільниками, які вербують дівчат, що опинились без сотика в кишені, втягуючи їх до проституції.

Тому проблема втечі дітей стала передусім проблемою міст. Багато нелітніх втікачів з доволюються втечею з батьківського дому до кревних чи приятелів у тій самій чи сусідній місцевості. Це здебільша ті, які діють під імпульсом, внаслідок гострої суперечки з батьками, діють в огірченні, інколи й пляново, щоб батьки „журилися", або щоб перевірити, чи вони будуть журитися, чи виявлять байдужність. Багато таких дітей вертаються додому, витративши невеликі гроші, що їх забрали з собою, або дають себе переконати, що причина їхньої втечі маловажна і що насправді батьки люблять їх і дорожать ними. Буває, наприклад, що розпещений юнак чи дівчина втікає з дому тому, що батько відмовив купити йому чи їй — авто. Але буває, що це не химерна реакція на відмову батьків виконати забаганку, а таки розпучлива спроба видертися з гнилої атмосфери дому, в якому мати увесь час проводить між своїми приятельками чи приятелями, а батько задивлений у пляшку чи зайнятий постійною заробітковою працею.

Дивний чар має для неповнолітків безкрайй американський шлях, на якому можна стояти із зверненим в один бік пальцем і чекати, поки зупиниться якесь авто і забере до ближчого чи дальшого міста. Вибір такої цілі залежить також від того, чи втікач хоче будь-де будь скритися і не дати змоги батькам легко його відшукати, чи прагне зазнати всякого роду пригод.

Поліція не квапиться арештувати малолітніх за „волоцюжництво", стараючися спершу з'ясувати можливості розв'язати позитивно їх проблеми. Не раз сама поліція чи місцева установа опіки над дітьми приходить до висновку, що краще втікача відіслати не до батьківського дому, а до дому, в якому шукають дитини для адоптування.

Батьки з нижчої верстви, фармерські або робітничі родини, негайно повідомляють поліцію про дитину, яка „зникла". Заможніші батьки і такі, які належать до „сосайті", себто вищої верстви, зволікають з повідомленням поліції, щоб оминути розголосу. Деякі наймають приватних детективів, які шукають утікачів серед міського шумовиння. Деякі випадки стають неактуальними, коли втікач помер. Чимало втікачів опиняється в шпиталях, як наркомани. Тільки невеликому відсоткові вдається дійсно „усамостійнитись": дістати заробіткову працю, дозріти духово, стати порядним громадянином.

З усіх великих міст, куди тягнуться нелітні втікачі в Америці, на першому місці стоїть Вашингтон. Буває там пересічно по 10.000 юнаків і дівчат, які втекли з родинного дому. Вони створили для столиці Америки таку проблему, що внаслідок звернень міської управи й поліції до громадянства постало там багато громадських і приватних притулків для бездомних дітей. Найбільші із них „Дім для втікачів" і два доми для дітей, що прагнуть мати прибраних батьків, опікуються постійно тисячами таких бідних істотами. Є такі доми й у Сан Франсіско, Лос Анджелесі, Дітройті, Юстоні, Ню Йорку, Чикаґо.

Треба особливого знання психіки дітей та особливого такту й терпеливости, щоб правильно до них підійти, не відштовхнути, а знайти в них довір'я. Фахівці цієї проблеми значну частину вини за масову втечу дітей з батьківського дому вбачають у телевізії з її програмами, що збуджують низькі інстинкти, викривлюють дитячу уяву.

Ніхто не знає, як і коли зникне це явище. Дехто, наприклад, пророкує, що найкращим засобом для цього буде гін до одружения в молодому віці. Подружнє життя сприяє народженню почуття обов'язку й відповідальности, а занадто свобідні погляди серед сучасної молоді на мораль породжують цинізм, а дівчат, зокрема, ведуть до проституції.

Найкращою запорукою проти масової втечі дітей є таки нормальна суспільна атмосфера, оздоровлення суспільства, спертого на здоровій родині. Як у проблемі наркоманії, так і в цій проблемі вирішними є батьківський дім, родина.

І. к-н

Д-р Л. Жабко-Потапович

НЕСПІЙМАНИЙ СКОВОРОДА

(2)

Проте, по тій короткій відлизі царська влада схаменулася, і тоді зараз же з'явилися лиховісні „укази" — „валуєвський" 1863-го і „емський" 1876-го року. Ті укази заповіли дальшу гонитву не тільки за „старчиком" Сковородою, але й посилену боротьбу проти українського „сепаратизму" та „мазепинства".

Цікавий збіг обставин: Лисенкове видання вийшло напровесні 1861-го року, а „валуєвська" заборона українського слова була вже в червні того ж року готова і оприлюднена 27-го липня. Водночас із тією забороною в липневій та серпневій книжках „Русского Слова" (грубого, вельми впливового журналу) з'явилася гостра та хвиська рецензія лихославного Всеволода Крестовського, що висловлювала не тільки його власні, але й офіційних світських та духовних кіл погляди російської спільноти щодо українського слова та літератури. Крестовський писав:

„Ось яка думка шматувала („терзала") нас невідступно від початку книги й аж до її кінця: для кого й для чого невідомий видавець Сковороди випускав у світ цю схоластичну нісенітницю („ерунду"), семінарську мертвечину? Що спільного ми з нею маємо?.. у цьому в и н о г р а д н и к у („вертограде") безліч реп'яхів і кропиви"... І далі Крестовський попереджає читача творів Сковороди, що його язика під час читання вхопить судорога, а вухо — нестерпний дисонанс („раздюча різноголосиця")... „Я вважаю Григорія, сина Савина, ані більше, ані менше як семінарського н е в і гласа („тупіцу"), яких тисячі сплодила київська бурса за минулого віку".

Коли славетний історик, професор Костомаров, обурений дикунським виступом московського шовініста „намагався в пресі обстати за Сковородою та його творами і при цьому підкреслив, що філософа дуже шанує український народ, то Крестовський знахабніло відповів:

„Шкода, що ця нісенітниця („ерунда") була знана народові". І далі глузував так: „Не знаємо життя Сковороди, але поскільки можемо робити висновки з відомих нам творів „українського філософа" (саркастичні лапки Крестовського), то порівнюємо щиросердечно: подібного тупоумства й бурсацької мертвечини нам покищо не доводилося читати". У тій же статті Крестовський зробив царській владі „ліберальний донос" на самого Костомарова.

При спогадах про цей виступ мимоволі пригадується не менш маркантний вибрик іншого представника нищівного московського духа, що стався за двадцять років перед тим: маємо на увазі виступ „несамовитого" Вісаріона Бєлінського проти самого Шевченка, проти української мови та проти всього українського народу і його невмирущої душі. На щастя для тієї душі, ще й сам пророк ще був живий і не тільки міг дати блискучу відсіч спробам ту душу зловити, але й охоронити та захистити її від московських убійників душ.

Мусимо ствердити той незаперечний факт, що за царських часів останніх Романових московський хам, що прагнув зловити українську душу та її забити, все ж таки був присилуваний, з огляду на деякі культурні зв'язки з Заходом і з його християнством, бодай назовні виявляти декорум чемности та стриманости. Тільки цим і можна пояснити, що за Лисенковим виданням творів могли оприлюднюватися твори не тільки таких чужоземців за походженням, як Гес де Кальве та Хиждеу, але й самі українці, як Данилевський, Багалій та інші могли насмілитися рознести славу про неспійманного Сковороду не тільки в Росії, але й у всьому світі, і не допустити московських убійників душу філософа зловити.

Коли ж до влади в Москві дібналися ті, що згадання ніяких зв'язків із вільним світом і його християнством ніколи не мали, гонитва за душею Сковороди розпочалася наново. Із пітоменними азійськими підступом і перфідністю вони опрацювали пляни схоплення душі великого християнина, ув'язнення її в московський духовний каторзі та виставлення його образу перед уярмленим українським народом і перед усім світом, як їхнього спільника, комуніста, погани та безбожника.

За плянами цього Сковородинського ювілейного року до московської духовної тюрми з її отруйливою атеїстичною атмосферою, куди вбійники з допомогою неправди й фальшування намагаються втягнути Шевченка, Лесю Українку та й усіх інших більших і менших українських письменників і поетів із їхньою вірою в Бога, має бути втягнений і найбільший та найгарячіший віруючий християнин нашого народу — Григорій Сковорода.

Проте, віримо, що всі їхні зусилля будуть даремні. Навіть і в тій московській атеїстичній в'язниці Сковорода свою потужною й непереможною вірою в Господа Ісуса Христа Бога та й вічне й невмируще Слово буде свідчити завжди про те, що ні те Слово, ні він сам ніколи не будуть спіймані. Бож до самої смерти він вірив у те, що написане у Святій Біблії: „Я терплю муки аж до ув'язнення, як той злочинець". „Але Слова Божого не ув'язнити" (І Тимофія 2:9).

Тому то він і заповів на своїй могилі поставити вічні слова віри й переконання:

„Світ мене ловив, але не спіймав".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ:

ЩОСЬ ВОНО НЕ ТАК...

У статті Леоніда Полтави „Політика багатокультурности" („Свобода" ч. 58, 28. 3. 1972) сказано, що „Швайцарія ідеально розв'язала цю проблему: всі три народности швайцарської нації — німецька, італійська і французька — мають свої мови і власні культури, всі три мови державні." Щось воно не так! Хто був у Швайцарії, той знає, що в Швайцарії є чотири національні мови й культури: крім названих Л. Полтавою, ще є рето-романська („романшська") мова й культура, що у висліді довголітніх змагань цієї меншини дістала конституційне визнання національної мови в 1938 р.

В протилежність до Швайцарії в Канаді конституційного визнання меншинних мов (крім французької як другої „офіційної") немає. Підписаний змагався за таке визнання для української, німецької й італійської мов на терені Королівської Комісії й з уваги на негативне її ставлення до цієї справи був змушений подати урядові Канади свій меншинний рапорт у 1967 р. в 1-му томі звіту Б-Б, що займався конституційними змінами в мовній ділянці. Четвертий том, на який покликається Л. Полтава, рекомендує виключно адміністраційні заходи в справі збереження „інших" мов і культур у Канаді. Власне з уваги на такий, а не інакший характер цього тому, автор цих рядків не повторював своїх рекомендацій із 1967 р., вдоволившися посиланням на них на стор. 13.

Все ж к о ж е н, хто цікавиться справою „багатомовности й багатокультурности" в Канаді, повинен розглядати цю справу із становища цілости рапорту Королівської Комісії, а не тільки її четвертого тому.

Яр. Рудницький
Член Королівської Комісії
1963-71

З НАШИХ БУДНІВ

З УКРАЇНИ ВІСТІ

Коли я зайшов до моїх добрих сусідів і землячків з Вібрецького повіту, панства Татухів, вони саме читали і на свій спосіб коментували листа-новинку, надруковану на першій сторінці „Свободи", яка повідомляла про велику трамваєву катастрофу, що сталася у Львові, на Городецькій вулиці, зараз після Нового Року. В тому нещасливому випадкові, — як подавали в газеті, — згинуло 34-ро людей, а кондукторка вмерла від розриву серця.

— Скажи мені, голубе, — звернувся до мене пан Татух, знявши з носа окуляри, — що воно означає на людській мові, що „трамваєві відказали тормози"?

— Тормози, це по-нашому гальма, — кажу.

— Що таке? — перепитала пані Татушиха.

— Гальма, — підніс голос на одну октаву вище пан Татух, — або, по-нашому сказавши, брейки зашвапували. Ол райт?

— Господоньку! — зітхнула моя дорога землячка, — ади, як за тих большевиків людям язики покорежило. Пригадую, тоді, писала мені з Краю моя кузенка, що її менший син прийшов з армії і тепер робить на стройці. То я довго не могла доглупатися, що се таке, аж наша скитальця з першого поверху, пані Оксана, витлумачила мені на розум, що він, той хлопець, fабу будує.

— Страшна зима була того року в наших сторонах, — сумно покиве головою пан Татух. — Така там, голубе, студениця була, що в курнику кури замерзали, а папаткo, вибаг за слово, мусіли зарізати, бо йому геть зичсо вуха обмерзли!

— Люди-калвовки, серця хіба не мають! — зелиbвалася дорога землячка. — Якже ж вони не взяли до хати бідну скотину та й не обігріли? Бувало колись за нашої пам'яті в Старім Краю, як потисли морози, то такого небіжчика завжди загнали до хати ги то теля, ги підсвинка.

— Ех, яка ж ти, жінко, некультурна, — підсміхувався під вусом пан Татух. — Як же ти поведеш свиню до хати, коли там стоїть і редіо, і телевізор, і гуцульська кераміка?.. А безрога, вибагай на слові, безрогою, всюди встромить свого носа. А як стане гухатись до телевізора, то може лямну спалити або й атену сфіксувати!

В цьому місці пані Татушиха теж собі, нівроку, пожартувала:

— І що вони їм там показують, на тій їхній телевізії? Що в колгоспі добре жить, десять робить, а сто єсть?

Пан Татух з окуляри поправив на носі окуляри.

— Велл... Що ся тичить телевізійних програм, то вони мало пишуть, але доста собі жеалять радіоєї, — ті, що їх надають щонеділі з Риму отці Василіяни.

Ікер

БАТЬКИ! *Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!*

о. М. М. Соловій, ЧСВВ
Оттава, Університет св. Павла

НА МАРГІНЕСІ БРОШУРИ ПРО ПАТРІЯРХАТ

(8)

Сам Господь Ісус Христос до продовження свого діла відкуплення, яке довершується в Церкві і через Церкву, вибрав Колегію Апостолів з Апостолом Петром у проводі. А Апостоли зі свого боку наставляли Єпископів для місцевих („Помісних") Церков, які всі були рівнорядні і рівноправні між собою та у межах своєї Церкви (єпархії) виконували свою, Божого походження, юрисдикцію. Коли ж у III-IV сторіччях між християнськими Церквами починають приходити до більшого значення єпископи таких осередків-міст як Антіохія, Александрія, Ефез, Кесарія, Єрусалим, Солунь, Картагіна „Медіолан, Кордоба, Ліон і ін., тоді маємо цілу низку Крайових, Помісних, Провінційних і вкінці Вселенських Соборів, на яких єпископи одверто виступали, визначають, поширюючи чи обмежують надєпископську владу, себто владу митрополитів, архиєпископів („католікосів", „екзархів"), встановлюючи остак канонічну структуру понадєпископської влади.

До такої понадєпископської влади належать Патріярхати, що свою структуру одержали не „захопленням" влади в своїх руках в такий чи інший церковний провінції чи Помісній Церкві, але виключно соборові постанови єпископів створюють і оформлюють патріяршу, митрополичу, архиєпископську чи іншу надєпископську владу. І навіть тоді ця надєпископська влада не може йти врозріз з судництвам єпископів чи посягати на владу інших єпископів поза межами церковних канонів.

З цього бачимо, що порівнювати єпархії поодиноких єпископів з „удільними князівствами", а їх відношення до центру (Великого Князівства) міряти політично-державними, отже світськими категоріями, значить перепачковувати в устрій Христової Церкви чужі їй, світські засади й категорії. З історії устрою Христової Церкви, як на Сході, так і на Заході, правноторжними чинниками були засади ієрархічности, апостольського наслідства, колегіяльности та соборности, а не засади чисто політично-державні. Тому завжди був Собор Єпископів між патріярхами поодинокими єрархами, а не Єрарх-Надєпископ понад Собор Єпископів! Не центр („Велике Князівство") творить, що так скажемо, „удільні князівства", але, навпаки, „удільні" єпархії створювали соборовою дорогою понадєпископську владу.

Ми не маємо тут місця в рямцях коротких статтей, виказувати на підставі історії Церкви, як ця засада соборности здійснювалася в Христовій Церкві, однак історики Церкви, богослови й каноністи доказують, що хоч одночасне змагання до централізації церковного судовласти довкруги надєпископського центру довело до заколотів, поділів і схизм у Церкві. Навіть Велика, від т. зв. Східня (Візантійська) Схизма (IX-XI ст.) у великій мірі своє походження виводить від намагання надєпископських чинників порушити п р и н ц и п и соборности й апостольського наслідства в Церкві. Це, зокрема, треба сказати про царгородських патріярхів, що в п р о д о в ж історії — за піддержкою некерковних чинників — так „розбудували", п о ш и р и л и свою владу в Східній Церкві, що завели в Православній Церкві куди гірший абсолютизм, централізм і своєрідну „церковну диктатуру", ніж це мало місце у Західній Церкві.

Тому зовсім слушно о. В. Поспішил завважує, що українці в своїх змаганнях за Патріярхат повинні відмежовуватися від концепції Патріярхату, як „пересадної централізації" (стор. 57) і з обмеженням надєпископських прав щодо вирішування своїх місцевих справ. Таке „встрявання" („е н к р о в ч - мент") у помісні справи надєпископської церковної влади, особливо ж коли немає ще опрацьованого Статуту Патріярхального У с т р о ю, могло б внести в УКЦеркву небажані напруження між Патріярхом, його Синодом та поодинокими В л а д и к а м и. Тому було б конечне і з погляду церковного східнього права і з вимог самого церковного життя, щоб наш майбутній Патріярхат „одержав включені права меншин" („a bill of minority rights") (стор. 55).

На жаль, хоч „боротьба за Патріярхат" уже ведеться від 1963 року, ми ще не маємо опрацьованої Конституції Патріярхального Устрою УКЦеркви. Вже наразі ховують 5 Синодів від 1963-го року, а Конституція ще навіть не о ф о р м л е н а ! .. Вправді, 4-ий Архиєпископський Синод з 29 вересня — 4 жовтня 1969 р. вініс був постанову в справі Української Патріярхату, але Конституції Патріярхального Устрою таки не опрацював. Ухвала ч. 2 каже: „Конституція й устрій українського Патріярхату є такі, як і інших Патріярхатів на Сході, з узгляднениям властей Київсько-Галицького Митрополита до Берестейської Унії". Але на тому й залишилося, тобто на такій загальній, аж надто загальній формулі. Синод не сказав і не уточнив тих „інших Патріярхатів на Сході", чи православні, чи католицькі, чи православні і яка їх Конституція. Відомо ж, що на „Сході" немає якогось одного патріярхального устрою, ані однакової, всім Патріярхатам спільної Конституції. Отож Апостольська Столиця не мала що затверджувати, приймати чи відкидувати, бо Конституція складається з багато законів, артикулів, параграфів тощо.

Вправді Синод вирішив „вислати письмо до Святішого Вітця, підписане всіми Владиками, з проханням піднесення Верховного Архиєпископа Української Церкви до гідности Патріярха", але й тут брак правно-канонічної прецизности, бо не сказано, що мова тут про Київсько-Галицького Митрополита. Самий додаток до 2-ої постанови, що устрій Українського Патріярхату має бути „з узгляднениям властей Київсько-Галицького Митрополита до Берестейської Унії" також багато не говорить, бо ніяк не прецизує, які це були власті, на яких мається базувати Український Патріярхат. Крім того, 3-тя Постанова каже: „Синод поручає Українському Католицькому Університетові видати окремі праці і студії в цьому напрямі", значить, що ці права і власті Київсько-Галицького Митрополита щойно мають бути предметом „праць і студій".

Така була ситуація в жовтні 1969 р., і — на жаль — ще й сьогодні, в березні 1972 р., ми не маємо Конституції Українського Патріярхату.

Патріярхат і Синоди

Дуже важливе місце в патріярхальному устрої займає патріярхальний Синод чи радше Патріярхальні Синоди. Щодо цього т. зв. „патріярхальна преса" звикала дуже слабе заінтересування ролею Синодів у патріярхальному устрої. Багато писалося про „Синод", навіть вийшла брошура п. Василя Маркуся під назвою „Синод і посинодальна діяльність в Українській К а т о л и ц ь к і й Церкві", у першу річницю IV Архиєпископського Синоду Української Католицької Церкви (Видавництво Братства Святого А н д р е я Первозваного, Чикаго, 1970, стор. 40). В цій брошурі поряд полеміки проти Ватикану, Східньої Конгрегації та її „чиновників", а наукових інформацій про Синоди Східньої Церкви інших немає.

(Далі буде)

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ СОБОР УАПЦ В АВСТРАЛІЇ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

відні постанови, як теж обрати нові органи управи Консисторії на наступну каденцію. Мандатна комісія повідомила Собор, що після перевірки мандатів всі присутні є повноправними делегатами. Після звітів голови Консисторії, секретаря, скарбника, Контрольної комісії та отців настоятелів парафій закінчився перший день Собору. Увечері о 6 год. в Свято-Афанасіївській церкві відправлено Всенічну, яку очолив Владика Митрополит і на якій учасники Собору разом з духовенством приступили до сповіді. Ранком у неділю 2 квітня Митрополит Мстислав відслужив Архиєрейську Службу Божу в Свято-Покровській церкві, настоятелем якої є о. протоієрей Пігулевський, нагороджений Владикою палицею під час св. Літургії. Нагороджено теж золотим хрестом з прикрасами о. В. Череванева — настоятеля Свято-Преображенської церкви в Сиднеї. Рукоположено в ієреї о. протодиякона В. Люльку. Найбільш зворушливим моментом було рукоположення в сан диякона о. О. Теодоровича, сина покійного Протопресвітера та адміністратора УАПЦ о. Ананія Теодоровича. О. Олександер працює на відповідальній державній праці, але вільний час віддає для Церкви. Це — велика і надійна сила. Отцеві Олександрові бажаємо многих літ творчої праці для добра нашої Церкви.

Після обіду Собор продовжував свою працю в залі Свято-Афанасіївської церкви. Вибрано нові єпархальні органи. До складу Консисторії вибрано від духовенства: о.о. І. Манька, О. Пігулевського, О. Теодоровича, В. Череванева, а від мирян: п.п. Базалицького, М. Чигирина, І. Любчика. Контрольна Комісія: о. Дзібій — голова, о. Грицюк — заступник, п.п. Гура, Радіон та Губарів — члени. Вибрано вперше Статутову комісію, яка міє між Соборами на чолі з о. Плічковським, о. Зелінським та п. Чумаком — членами. Собор одноголосно прийняв постанову скликати чергові Собори щотри роки. Вся праця Собору проходила під знаком єдности та бажання щирої праці для рідної УАПЦ. Подякою для Владики Митрополита за прибуття на цей історичного значення Собор та співом „Дойстойно є" – закінчив свою працю Шостий Собор УАПЦ в Австралії та Новій Зеляндії.

Перед концертом солістки Оксани Бринь

Ню Йорк. — У славній „Карнегі Рісайтел Голл" у травні українські й не-українські любителі пісні матимуть рідкісну нагоду почути творчий звіт українки - солістки п-і Оксани Бринь, (драматичне сопрано), яка прилетить до Ню Йорку з „далекого Заходу" — з Міннеаполісу, Мінн. Дехто вже мав нагоду почути її в 1964 - 65 рр., коли Оксана Бринь відбула концертовий об'їзд ЗСА і Канади, а у вересні 1965 р. сотні гостей на оселі УНСоюзу „Союзівці" мали приємність почути її сильне сопрано і її оригінальну інтерпретацію пісень. Того ж року вона співала Одарку в „Запорожці за Дунаєм" у Дітройті, після чого в журналі „Наше Життя" з жовтня 1966 р. Л. Бура розповідала, як до О. Бринь підійшли слухачі й вітали її, сказавши про створений нею образ Одарки: „Спасибі! Нарешті ми побачили на сцені живу людину!"

Щоб образ Одарки став живою людиною, не „перекупкою", а жінкою з усіма емоціями, притаманними її віку, п-і Оксані Бринь довелося пройти чималий шлях і попрацювати, як кажуть, не за страх, а за совість.

Вона, драматичне сопрано, розпочала співочі студії в Харківській Консерваторії у проф. П. Голубіва. Війна змінила багато плянів, крім одного — далі вивчати спів. Вже на еміграції Оксана Бринь студіює у Дометія Йохи — викладача Київської і Львівської консерваторій, потім у соліста-прем'єра української опери Олександра Мартиненка, а пізніше з Мейді Зіглер та з Бартольдом Бушем — у Музичному Коледжі в Америці, у Міннеаполісі. З-поміж неукраїнських учителів співачка найбільше завдячує проф. Дані Пігорс, яка тепер викладає в Кентському Університеті (вона, одержавши стипендію Фуллбрайта, студіювала у Лондоні й у Відні та виконувала головні оперові ролі в Німеччині). До природного обдаровання — сильного чистого голосу, Оксана Бринь додала сотні й сотні годин праці, в яку вкладала всю душу. Тепер вона є членом Шуберт Клюбу, котрий спонзорує її концерти, членом „Бах Сосайті", і завдяки тому товариству має змогу виступати з симфонічною оркестрою, під керуванням таких диригентів, як Скровачевський чи Роберт Шау. Додаймо до цього ще обов'язки дружини й матері (замужня за о. Миколою Бринем, диригентом хору „Дніпро" у Твин Сіті, Мінн.), громадської діячки, автора багатьох статтей у музичному журналі „Вісті" — і маємо образ повністю завантаженої, здібної і працьовитої людини, для якої Україна і українська культура є там, де є вона сама, як її знавець, співтворець і поширювач.

Оксана Бринь

Солістка Оксана Бринь підготувала декілька партій в українських клясичних операх, як „Запорожець за Дунаєм" чи „Наталка Полтавка". Я. Зубаль писав у „Дітройтських Вістях" з 4-го грудня 1965 р., що в „Запорожці за Дунаєм" та в 1-ій картині „Вечерниць" П. Ніщинського у Дітройті" Оксана Бринь вибилася й голосово, і сценічно. Її сильний і милого тембру голос домінував і полонив слухачів". Крім того, вона вивчила декілька партій в „Опера Варкшап" у Міннеаполісі, зокрема Анджеліки в „Сістер Анджеліка" Пуччіні, показуваній на Заході. То була її найновіша праця. А в ділянці виконання арій та пісень п-і О. Бринь поліглот, бо співає їх багато, і всі мовами оригіналу. В основному й виступає, як концертова співачка, виконує арії, „арт сонгс" та народні пісні, українські й ін. слов'янських народів, та італійські, німецькі, англійські й ін. Найчастіше їй акомпаніює Ричард Антоні Зґодава, відомий на Заході піяніст і органіст, соліст на Бахівських фестивалях, автор телевізійних серій „Музика і людина", „Наша музична спадщина" й ін. Він акомпаніюватиме солістці й під час травневих концертів у Ню Йорку та в Торонті.

П-і Оксана Бринь працювала в Міннеаполісі керівником хорово - драматичного гуртка, вела дитячий хор, потім жіночий, кілька років була акомпаніятором хору „Дніпро" у Твин Сіті. Тепер працює, як педагог-вокаліст, у МекФейл Центрі „фор Перформінг Артс" при Міннесотському Університеті, та в Метрополітальному Культурному Центрі.

Підготовляється її перша довгограйна платівка.

Пам'яті проф. Івана Бакала

Економіст і педагог, видатний совєтолог, громадський діяч і добра людина відійшли від нас із смертю сл. п. проф. Івана Івановича Бакала, що сталася в Ню Йорку 8 квітня 1972 року. Прожив 74 роки — пройшов довгий шлях скромного і важливого працівника української науки і культури. Останні роки був активним у Ню Йорку в УВАН. Перед тим впродовж багатьох років працював заступником директора Іституту по вивченню СССР у Мюнхені, американської інституції, де співпрацювали люди різних національностей і різних поглядів. Там не раз сл. п. проф. Іванові Бакалу доводилося, після різних аргументів і переконань, врешті-решт вдаватися до чарівної, такої людяної усмішки, після якої суперечки погасали і люди ставали людьми. А ще перед Мюнхеном багато людей мали нагоду познайомитися і співпрацювати з ним у холодному й голодному „німецькому" Харкові, який конче хотів бути Харковом українським. У роки війни, коли московсько-берлінський фронт стояв біля Харкова за яких 10 кілометрів, українці зорганізували в тому місті напівнелеґальне товариство „Просвіту", не затверджуючи його в німецьких „властей". У тому товаристві активно працював педагог, співробітник Науково - Дослідного Інституту Сільського Господарства за большевиків, доцент Харківського Зоотехнічного Інституту Іван І. Бакало. Здавалося б, що ж тут такого — працювати в „Просвіті"? Але то були часи голоду і часи переслідувань українців, часи розстрілу Гестапом поета Івана Пронченка в Дніпропетровському і поетки Олени Теліги та поета - закарпатця Іванна Ірлявського у Києві. Небагато з українців-харків'ян наважувалися тоді афішуватись у „Просвіті", та й не всіх зміг би оборонити тогочасний голова міської ради Харкова Ол. Семененко. Іван Іванович не журився, як кажуть, німецькою кулею, кажучи, „нехай вона за мною журиться, а не я за нею".

По війні проф. І. Бакало написав і видав у Бльомбергу, німецький підручник „Фізична географія України".

У кінці 1950-х рр. автор цього „Замість некрологу" приїхав з Парижу, де не було змоги витримати більшої нужди, до Мюнхену і, незнайомий, звернувся в розшуках праці до проф. Івана Бакала, заступника директора Інституту по вивченню СССР. „Так, голубе, ми вам не дамо загинути", — така була його реакція. Насправді ж місця праці й там не було, але сл. п. проф. І. Бакала його „придумав": дав спершу опрацьовувати „від штуки" окремі гасла для книжки „Гу із Гу ін ЮССР" а потім з вислідами праці пішов до директора Інституту Л. Барата, і так рік я працював у редакції різномовних бюлетенів з новинами з СССР для закордонної преси (аж до виклику до ЗСА). Сл. п. проф. Іван Бакало допоміг не одній отакій „акулі Воллстріту" в житті за кордоном. Був добрий, вирозумілий, навіть поблажливий. Але там, де йшлося про захист українського імени чи справи, — ставав упертим, настирливим і не поступався, не раз допомагаючи тогочасному керівникові Українського Відділу Інституту сл. п. проф. П. Курінному в його праці. У той час Інститут по вивченню СССР ще видавав „Українські Збірники".

Десь за тиждень перед несподіваною смертю Іван Іванович заходив у справах УВАН до редакції „Свободи". Трохи блідий, але на вигляд здоровий, без найменших ознак поганого почуття чи передчуття. У короткій розмові запевнив, що велика й цінна бібліотека Інституту по вивченню СССР у Мюнхені не пропаде, навіть коли б його остаточно закрили й на сім замків. Так ми й розсталися: „бос" і колишній співробітник, який любив свого „боса". Всі, хто знав сл. п. Івана Івановича Бакала, проводжали його в душі на вічний спочинок з тим теплим почуттям, яке він усе життя роздоровував людям. Можна легко уявити, як болюче переживає цю втрату його дружина пані Варвара, син і вся родина. Але — воля Божа. Кожне народження є, врешті-решт, проголошенням земної смерти.

(Л. П.)

На концертах у Ню Йорку 25 травня і в Торонті 27 травня солістка О. Бринь виконуватиме твори Данькевича, Грудина, Китастого, Пащенка, Штогаренка, ін., а з міжнародного репертуару — Монюшка, Дворжака, Чайковського, Менотті, Верді і Ґоттшалька.

(Л. П.)

Шевченківський Концерт у Денвері

Цьогорічний Святковий Шевченківський Концерт денверсько - українська громада відсвяткувала заходами Управи Відділу УККА, при активній співпраці Рідної Школи, Пластової Станиці, мішаного хору „Гомін" і поодиноких громадян виконавців 26-го березня о год. 6 увечері в церковній залі при Ірвінг і 44-ій вулиці, при масовій участі нашого старшого і молодшого громадянства.

Вже 20-го березня Управа Відділу передала відповідно приготовлений матеріял про нашого національного пророка для ужитку місцевого англомовного щоденника „Денвер Пост" з проханням помістити його на своїх сторінках. На жаль, газета обмежилася тільки до короткої замітки - повідомлення про концерт.

Сам концерт зачався виходом трьох дівчаток і трьох хлопчиків, учнів Рідної Школи, вбраних у народні строї, які уставившись по обох сторонах портрету поета, віддеклямували „Поклін тобі Тарасе" і поклали букет червоних гвоздиків. Опісля М. Венжівська відіграла на фортепіяні американський національний гимн.

Вступне слово сказала пластунка - учениця Рідної Школи, Ніна Івашко, яка два роки тому відвідала Україну та була на могилі Тараса. Гучними оплесками нагородила публіка виступ хору дітей Рідної Школи, під керівництвом п. Ж. Федущак і д-ра Е. Петрівського, що складався із фортепіянового сольо у виконанні учениці І. Кропивянської, деклямації А. Петрівського, А. Марковської, Т. Прокоп і Л. Коритко уривку з поеми „Кавказ". Опісля ціла група при акомпаньяменті М. Венжівської виконала дві пісні до слів поета. Реферат виголосив інж. Т. Кропивянський, а молодеча танцювальна група пластової молоді під керівництвом В. Цебрія, виконала під оплески публіки два народні танці.

Друга частина Концерту складалася із „Слова Тараса", рецитації поем Шевченка і співу при акомпаньяменті бандури, у виконанні Ф. Погорілого та Б. Завадовича.

Відспіванням „Заповіту" і національного гимну у виконанні мішаного хору „Гомін" під керівництвом П. Химича, закінчено імпрезу. Програмою проводив інж. І. Яремко, управитель Рідної Школи в Денвері.

Посилена, активна праця Управи Відділу УККА в Денвері дала добрі висліди відносно якости програми і виконання, як також, щодо широкого зацікавлення.

І. С.

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що одного і того самого дня, 21 січня 1972 р.
відійшли у Вічність
наші Дорогі БРАТ і БРАТОВА

ЯРОСЛАВ МАРЕНІН

четар УГА, невільник в обозі полонених в Тухолі, член УВО та ревізор Українських Кооператив у Львові.

ЛЕСЯ з МАТВІСІВ МАРЕНІН

учасниця Визвольних Змагань.

ПОХОВАНІ в одній могилі на Янівському Цвинтарі у Львові.

У глибокому смутку:
брати: МИРОН і МАРІЯН в ЗСА
сестра ОЛЯ з МАРЕНІНІВ ДУТКО в Арґентині

Замість квітів на їх могилу, просимо жертвувати на „Церкву в Потребі" або на видання Збірника-Альманаху Яворівщина.

В глибокому смутку повідомляємо
Родину, Приятелів і Знайомих,
що в суботу, 15-го квітня 1972 року ранком,
на 77-му році життя, відійшла у Вічність
наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ і СЕСТРА

бл. п.
ОЛЬГА Ф. КОЗАР

вдова по Покійному сотникові Українського Війська Лонгинові Козареві.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 18-го квітня 1972 р. ранком, в Трентоні, Н. Дж. на українському цвинтарі.

В глибокому смутку:
сини: АНАТОЛЬ, ОЛЕГ в Німеччині
невістки: ГАЛИНА і ЛІДІЯ
внуки: ЮРІЙ, ЛІЛЯ й ОЛЯ
сестра — АНТОНІНА ЛОПАТИНСЬКА
брат — ФРАНЦ АНДЕРСТ
Вся близька і дальша Родина

В глибокому смутку повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що дня 30-го березня 1972 року ненадійно відійшов
у Вічність на 66-ому році в Буенос Айрес, Арґентина
наш Дорогий КУЗЕН

професор музики сл. п.
РОМАН ПОПЕЛЬ

ПОХОРОН відбувся дня 31-го березня 1972 року в Буенос Айрес.

РОДИНА в АМЕРИЦІ

З великим жалем повідомляємо все Пластове Братство з Кергонксону,
що в середу, 19-го квітня 1972 р. відійшов у Вічність
наш Невідхалуваний, Довголітній Друг Станичний

св. п. Пл. Сен. Кер.
АНТІН ХУХРА

Спи спокійно Друже, а пам'ять про Тебе ніколи не затреться у нас.

СТАНИЧНА СТАРШИНА і ПРОВІД ПЛАСТПРИЯТУ
в КЕРГОНКСОНІ, Н. Й.

8-ий КУРІНЬ УПС ім. ГРИГОРА ОРЛИКА та все ОРЛИКІВСЬКЕ БРАТСВО
ділиться зі всіми Друзями-Пластунами та Українським Громадянством
сумною вісткою про смерть свого Члена
НАЧАЛЬНОГО ОРЛИКІВЦЯ

сл. п.
АНТОНА ХУХРИ — ОРЛИНОГО ОКА

який відійшов на Вічну Ватру дня 19-го квітня 1972 року.
ПОХОРОН відбудеться в суботу, 22-го квітня 1972 р. о год. 9-ій ранку з Кергонксон, Н. Й. до Баунд Бруку, Н. Дж.

Подрузі Дарці — дружині та донькам Тані й Ірені — нашим членкам та всій Родині висловлюємо наше глибоке співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу Незабутнього Орлиного Ока, просимо наших Членів складати через наш Курінь пожертви на Фонд Єдности Пласту.

КУРІННА СТАРШИНА

В глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих,
що дня 17-го квітня 1972 року упокоїлася в Бозі
трагічною смертю в Шеневієр — Париж (Франція),
наша Найдорожча СЕСТРА, ТЕТА і БАБУНЯ, знана АРТИСТ-МАЛЯРКА

бл. п. СОФІЯ
ЗАРИЦЬКА-ОМЕЛЬЧЕНКО

В глибокому смутку:
ЕЛЕОНОРА КОСТЕЛЬНИК — сестра
ЕВГЕНІЯ ЗАРИЦЬКА з сином РОМКОМ — двоюрідна сестра
ЛІДІЯ ВОЛОСІЯНСЬКА з мужем і дітьми — племінниця
ЛЕОНІД ЯВОРСЬКИЙ з дружиною і дітьми — племінник
МИРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ з дружиною і дітьми — племінник
ІРЕНЕЙ КОСТЕЛЬНИК з дружиною і дітьми — племінник
ЗЕНОН КОСТЕЛЬНИК з дружиною і дітьми — племінник
ХРИСТЯ ПОЛЯК з донькою — племінниця

В Україні стурбовані можливістю епідемії віспи

Київ. — Хоча Югославія безпосередньо не межує з Україною, однак випадки захворювань серед населення в Югославії на віспу викликали занепокоєння серед населення та адміністрації. До Югославії з СССР було негайно відіслано вакцину проти віспи та противіспо-вий препарат „гамаґлобулін". У „Правді" з 11 квітня головний санітарний лікар СССР П. Бургасов у статті „Бар'єр на шляху епідемії" сам насторожує громадян та закликає армію лікарів, яких там є 700 000 осіб, вжити наперед всіх можливих заходів проти розповсюдження епідемії віспи. У статті згадано, що випадки віспи зареєстровані вже не тільки в Югославії, а й „у країнах, що лежать поблизу південного кордону СССР" — тому на сполох ударила місцева преса на Кавказі і в совєтській частині Азії. Згаданий автор пише, що треба зробити всі профілактичні заходи „і в західній частині країни", отже й на Україні. У всіх, хто з-за кордону прибуває на совєтську територію, вимагають „офіційних справок про щіплення проти віспи, розпитують екіпажі літаків і пасажирів про їх стан здоров'я, з метою виявлення хворих". У СССР масово провадиться щеплення проти віспи.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 6-го ТРАВНЯ 1972 р.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва ім. гет. І. Мазепи 183 Відд. о год. 6 по пол. в залі УНДому при вул. Мартин. Проситься чл. прибути. Управа на 1972 р.: Д. Кошильовський, гол., М. Дакун, заст., інж. В. Котик, рек. секр., П. Залуга, фін. секр., п-ні Анна Лісіца-Спольська, касир. К. Комісія: В. Дідик, гол., І. Спольський і А. Данилюк — члени. Делеґати до Окр. Ком. Відд. УНСоюзу: В. Дідик і інж. В. Котик. — Д. Кишильовський, гол. В. Котик, рек. секр.

Купуйте в підприємствах, які оголошуються в „Свободі"!